

Zuidas in Amsterdam, de snelst
gestegen stad in *Toplocaties*

TOP-
LOCATIES
2014

Amsterdam stoomt op

TOPLOCATIES / Welke gemeenten doorstonden de recessie het best? Jaarlijks onderzoek naar stand van de lokale economie door Elsevier en Bureau Louter. Winnaar is Haarlemmermeer. Geheime tip: Noord-Brabant bloeit langs de A67.

Arthur van Leeuwen

Haarlemmermeer, Zwolle, Eindhoven en Den Bosch zijn evenals in 2013 de vier gemeenten met de sterkste lokale economie in Nederland. Hoe sterk de 'Noordvleugel' van de Randstad zich – mede dankzij Schiphol – manifesteert, blijkt ook uit de snelle opmars van Amsterdam naar de top-10. Nog spectaculairder is een tiende plek voor de gemeente Bladel, Zuidoost-Brabant. Opmerkelijk zijn verder de stevige posities van Lansingerland in Zuid-Holland en Houten, dat net als het nabijgelegen Utrecht opnieuw in de top-10 staat.

Dat blijkt uit het jaarlijkse onderzoek *Toplocaties* door Elsevier en Bureau Louter, gespecialiseerd in ruimtelijk onderzoek en advies. Sinds de jaren negentig wordt in *Toplocaties* bijgehouden hoe de lokale en regionale economieën ervoor staan. Als het gaat om volume en om de bijdrage aan het bruto binnenlands product in absolute zin, is een ranglijst snel gemaakt: dan zijn de grote agglomeraties Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Eindhoven de winnaars. Maar door de prestaties van gemeenten af

te zetten tegen het aantal inwoners, wordt zichtbaar hoe gemeenten naar verhouding presteren. Zo kan het kleine Bladel met zo'n 20.000 inwoners het opnemen tegen gigant Amsterdam en hoger eindigen dan de vierde haven van de wereld, Rotterdam.

Hoe komt de ranglijst tot stand? Alle gemeenten zijn beoordeeld aan de hand van ruim veertig indicatoren. Daarbij is onderscheid gemaakt naar indicatoren die betrekking hebben op de economische structuur en op de dynamiek, ofwel de groei en krimp

van de lokale economie. De uitslag is weer gegeven als rapportcijfer (zie 'Top-50 van gemeenten' op pagina 61).

Voor de structurele kenmerken is eerst de werkgelegenheid van belang. Uitgangspunt is het aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners tussen 15 en 65 jaar, gemeten over tien economische sectoren. Zo zijn landbouw en industrie afzonderlijke sectoren, alsook zorg, onderwijs en openbaar bestuur. Naast het aantal arbeidsplaatsen zijn het opleidingsniveau van de beroepsbevolking en de voorraad bedrijventerreinen en kantoorruimte meegenomen.

Om de dynamiek te beoordelen, is voor de tien economische sectoren de groei dan wel krimp van het aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners bezien over de laatste vijf jaar. Vervolgens zijn de aantallen starters per sector meegenomen, de nieuwbouw van kantoren én bezettingsgraad, de uitgifte van bedrijventerreinen, de ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit en van de toegevoegde waarde. De toegevoegde waarde is het bedrag dat overblijft na aftrek van de kosten voor productie van goederen en diensten. Alle bedragen bij elkaar vormen het bruto binnenlands product van Nederland. Simpel gezegd: voor de uitslag tellen ook de

Zuidas in Amsterdam, de snelst gestegen stad in Toplocaties

TOP-LOCATIES 2014

Amsterdam stoomt op

TOPLOCATIES / Welke gemeenten doorstonden de recessie het best? Jaarlijks onderzoek naar stand van de lokale economie door Elsevier en Bureau Louter. Winnaar is Haarlemmermeer. Geheime tip: Noord-Brabant bloeit langs de A67.

Arthur van Leeuwen

Haarlemmermeer, Zwolle, Eindhoven en Den Bosch zijn evenals in 2013 de vier gemeenten met de sterkste lokale economie in Nederland. Hoe sterk de 'Noordvleugel' van de Randstad zich – mede dankzij Schiphol – manifesteert, blijkt ook uit de snelle opmars van Amsterdam naar de top-10. Nog spectaculairder is een tiende plek voor de gemeente Bladel, Zuidoost-Brabant. Opmerkelijk zijn verder de stevige posities van Lansingerland in Zuid-Holland en Houten, dat net als het nabijgelegen Utrecht opnieuw in de top-10 staat.

Dat blijkt uit het jaarlijkse onderzoek *Toplocaties* door Elsevier en Bureau Louter, gespecialiseerd in ruimtelijk onderzoek en advies. Sinds de jaren negentig wordt in *Toplocaties* bijgehouden hoe de lokale en regionale economieën ervoor staan. Als het gaat om volume en om de bijdrage aan het bruto binnenlands product in absolute zin, is een ranglijst snel gemaakt: dan zijn de grote agglomeraties Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Eindhoven de winnaars. Maar door de prestaties van gemeenten af

te zetten tegen het aantal inwoners, wordt zichtbaar hoe gemeenten naar verhouding presteren. Zo kan het kleine Bladel met zo'n 20.000 inwoners het opnemen tegen gigant Amsterdam en hoger eindigen dan de vierde haven van de wereld, Rotterdam.

Hoe komt de ranglijst tot stand? Alle gemeenten zijn beoordeeld aan de hand van ruim veertig indicatoren. Daarbij is onderscheid gemaakt naar indicatoren die betrekking hebben op de economische structuur en op de dynamiek, ofwel de groei en krimp

van de lokale economie. De uitslag is weergegeven als rapportcijfer (zie 'Top-50 van gemeenten' op pagina 61).

Voor de structurele kenmerken is eerst de werkgelegenheid van belang. Uitgangspunt is het aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners tussen 15 en 65 jaar, gemeten over tien economische sectoren. Zo zijn landbouw en industrie afzonderlijke sectoren, alsook zorg, onderwijs en openbaar bestuur. Naast het aantal arbeidsplaatsen zijn het opleidingsniveau van de beroepsbevolking en de voorraad bedrijventerreinen en kantoorruimte meegenomen.

Om de dynamiek te beoordelen, is voor de tien economische sectoren de groei dan wel krimp van het aantal arbeidsplaatsen per duizend inwoners bezien over de laatste vijf jaar. Vervolgens zijn de aantallen starters per sector meegenomen, de nieuwbouw van kantoren én bezettingsgraad, de uitgifte van bedrijventerreinen, de ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit en van de toegevoegde waarde. De toegevoegde waarde is het bedrag dat overblijft na aftrek van de kosten voor productie van goederen en diensten. Alle bedragen bij elkaar vormen het bruto binnenlands product van Nederland. Simpel gezegd: voor de uitslag tellen ook de

Foto: Wesseler de Cock

TOP-50 VAN GEMEENTEN

Rapportcijfer 2013 en positie 2012

Gemeente	Rapportcijfer 2013	Positie 2012
1 Haarlemmermeer	7.98	1
2 Zwolle	7.85	2
3 Eindhoven	7.82	3
4 's-Hertogenbosch	7.80	4
5 Lansingerland	7.71	7
6 Houten	7.65	6
7 Amsterdam	7.65	22
8 Utrecht	7.63	8
9 Breda	7.63	12
10 Bladel	7.62	44
11 Roermond	7.61	5
12 Son en Breugel	7.56	10
13 Rotterdam	7.52	25
14 Barendrecht	7.51	13
15 Apeldoorn	7.50	9
16 Amersfoort	7.48	17
17 Veldhoven	7.48	37
18 Zeewolde	7.47	20
19 Hengelo (O.)	7.47	15
20 Etten-Leur	7.44	18
21 Eersel	7.41	57
22 Middelburg	7.39	33
23 Amstelveen	7.38	14
24 Harderwijk	7.37	35
25 Tiel	7.36	19
26 Alblasserdam	7.36	24
27 Sliedrecht	7.34	29
28 Groningen	7.33	11
29 Goes	7.33	26
30 Gorinchem	7.32	23
31 Cranendonck	7.32	69
32 Tilburg	7.31	28
33 Meppel	7.31	27
34 Bunnik	7.30	16
35 Doetinchem	7.29	32
36 Almelo	7.28	52
37 Weesp/ Muiden	7.25	40
38 Terneuzen	7.24	30
39 Oldenzaal	7.22	53
40 Veghel	7.20	31
41 Schiedam	7.20	67
42 Arnhem	7.19	45
43 Sittard-Geleen	7.18	62
44 Waalwijk	7.18	36
45 Culemborg	7.17	46
46 Lelystad	7.17	59
47 Nijmegen	7.17	58
48 Geertruidenberg	7.16	50
49 Leeuwarden	7.16	34
50 Venlo	7.16	39

Gemeenten: 10.000 of meer inwoners

© Elsevier

Bron: Bureau Louter (2014)

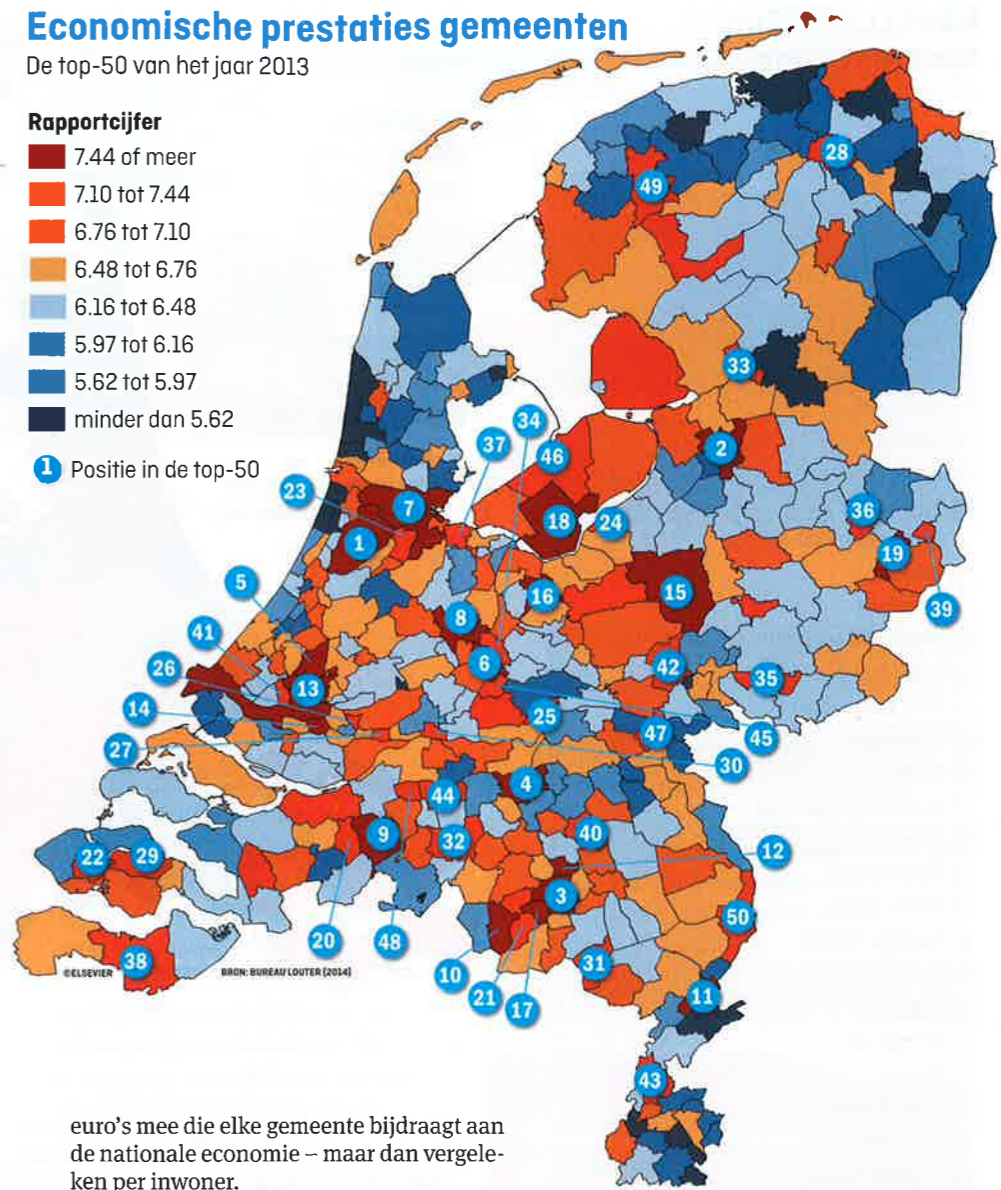
Economische prestaties gemeenten

De top-50 van het jaar 2013

Rapportcijfer

- 7.44 of meer
- 7.10 tot 7.44
- 6.76 tot 7.10
- 6.48 tot 6.76
- 6.16 tot 6.48
- 5.97 tot 6.16
- 5.62 tot 5.97
- minder dan 5.62

1 Positie in de top-50

euro's mee die elke gemeente bijdraagt aan de nationale economie – maar dan vergeleken per inwoner.

Haarlemmermeer is opnieuw winnaar en dat komt natuurlijk door de aanwezigheid van Schiphol. Hoe graag een college van burgemeester en wethouders de gemeente ook zou willen opstuwen in de vaart der volkeren – Schiphol is en blijft een eenmalig geschenk uit de hemel, college en raad kunnen hooguit meenavigeren. Jaarverslagen van Schiphol Group bewijzen dat de luchthaven niet alleen de recessie overleefde, maar ook stug doorgroeide.

Ook de gemeente Amsterdam, de snelst gestegen stad, mag zich gelukkig prijzen. Ook daar bloeide de lokale economie tegen alle tendensen in. De werkgelegenheid groeide, evenals het aantal starters; de arbeidsproductiviteit nam toe, alsook de toegevoegde waarde. En al kreeg de bancaire sector klappen, dat gold niet voor de hele financiële sector. Ook op andere fronten was er groei, zoals in de haven, toeristenindustrie, 'creatieve' industrie en ICT.

Opmerkelijk is dat ook Rotterdam flink stijgt op de ranglijst, van de 25ste naar de 13de plaats. Dat is vooral te danken aan de toegenomen havenactiviteit, en de toege-

voegde waarde die dat oplevert. Maar helaas voor Rotterdam is er ook sprake van 'baanloze groei'. De inwoners profiteren in zekere zin dus minder van de groei dan de gehele BV Nederland.

Vier van de vijf grote steden, inclusief Eindhoven, staan bij de sterkste vijftien gemeenten, alleen Den Haag haalt niet eens de top-100. De grafiek 'Vijf grote steden' (zie pagina 60) toont hoe het de vijf stedelijke regio's verging sinds het economisch hoogtij van rond de laatste eeuwwisseling. De Haagse regio verliest gestaag terrein.

Des te beter gaat het nog geen 20 kilometer landinwaarts, waar de gemeente Lansingerland de vijfde plaats bezet. Een en al bedrijvigheid daar, en gezien de plannen van de gemeente voor nieuwe bedrijventerreinen als Prisma langs de A12 en Oude land is Lansingerland voorlopig niet weg uit de hogere rangen. En dan ligt er het plan Bleizo, waarin Lansingerland, Zoetermeer, het stadsgewest Haaglanden, de stadsregio Rotterdam, provincie, ProRail en NS samen optrekken om in één klap werken en wonen

RANGLIJST REGIO'S

Rapportcijfer 2013 en positie 2012

Regio	Rapportcijfer 2013	Positie 2012
1 Eindhoven	7.55	3
2 Amsterdam	7.50	5
3 Breda	7.43	6
4 Utrecht	7.38	2
5 Zwolle	7.33	1
6 's-Hertogenbosch	7.25	7
7 Apeldoorn	7.18	4
8 Tilburg	7.15	8
9 Rotterdam	7.06	12
10 Amersfoort	7.00	17
11 Gorinchem/Waalwijk e.o.	6.97	9
12 Zeeland	6.96	10
13 Flevoland	6.94	11
14 Enschede/ Hengelo	6.80	21
15 Sittard-Geleen	6.80	16
16 Ede/ Veenendaal e.o.	6.79	15
17 Groningen	6.68	14
18 Leiden	6.64	22
19 Roermond/ Weert e.o.	6.64	18
20 Venlo	6.64	13
21 Deventer e.o.	6.63	20
22 Noord-Veluwe	6.60	23
23 Zuidelijk Fryslân	6.56	19
24 Arnhem	6.54	28
25 Nijmegen	6.48	24
26 Almelo e.o.	6.43	31
27 Tiel e.o.	6.41	26
28 West-Brabant	6.35	27
29 Oss/ Veghel e.o.	6.29	25
30 's-Gravenhage	6.24	35
31 Hoogeveen/ Meppel e.o.	6.23	32
32 Alphen/Gouda e.o.	6.20	33
33 Leeuwarden	6.20	34
34 Assen e.o.	6.14	40
35 Venray e.o.	6.08	29
36 Alkmaar	6.07	36
37 Oost-Groningen	6.06	30
38 Hilversum	6.04	41
39 Maastricht	6.03	38
40 Achterhoek	5.98	37
41 Bollenstreek	5.68	39
42 Hoorn e.o.	5.67	42
43 Oostelijk Fryslân	5.60	43
44 Kop van Noord-Holland	5.34	44
45 Heerlen	5.31	45
46 Emmen e.o.	5.19	46

Kernstad van de regio telt meer dan 20.000 inkomende pendelaars per dag

© Elsevier

Bron: Bureau Louter (2014)

Voor toelichting bij de berekening:
www.elsevier.nl/toplocaties2014

Economische prestaties regio's

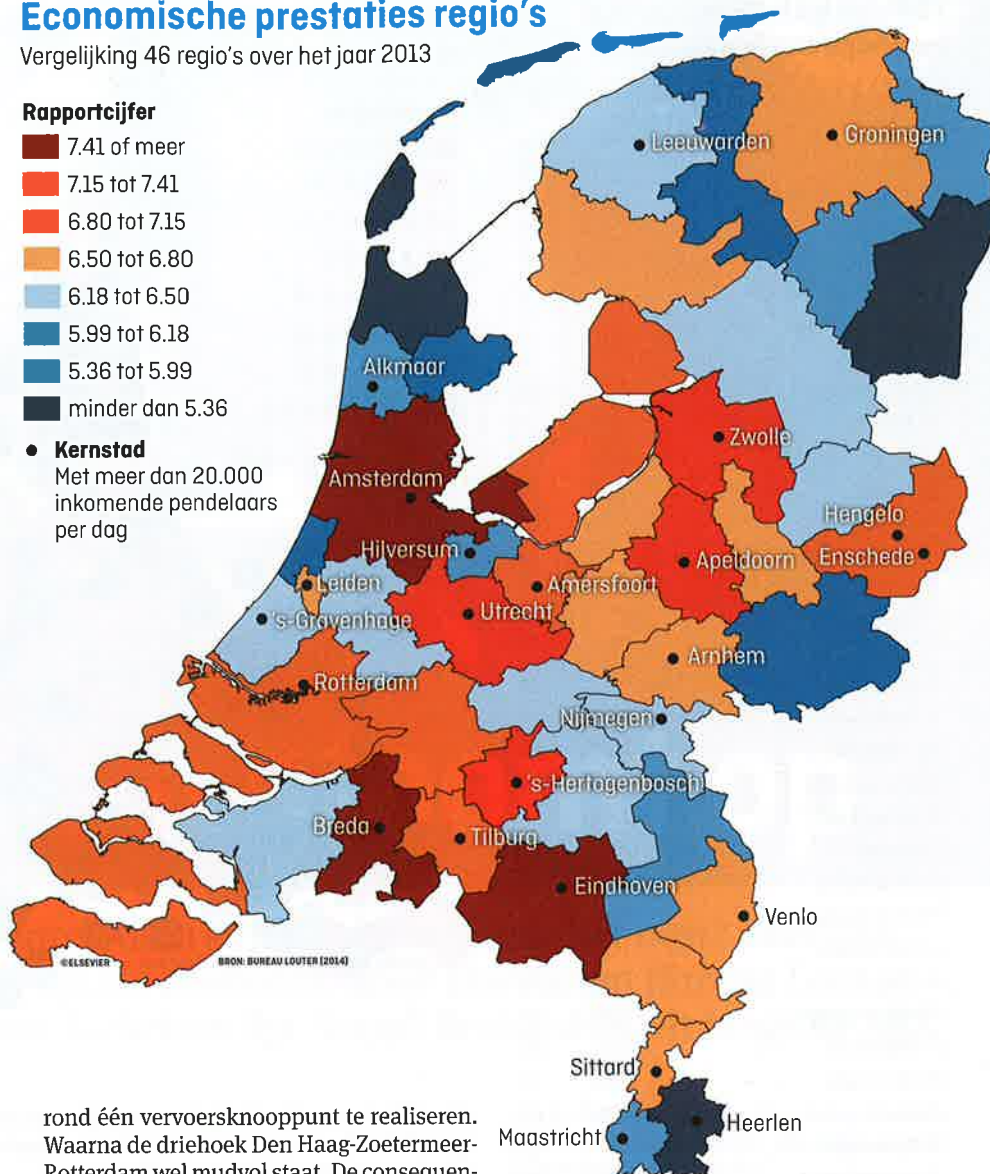
Vergelijking 46 regio's over het jaar 2013

Rapportcijfer

- 7.41 of meer
- 7.15 tot 7.41
- 6.80 tot 7.15
- 6.50 tot 6.80
- 6.18 tot 6.50
- 5.99 tot 6.18
- 5.36 tot 5.99
- minder dan 5.36

● Kernstad

Met meer dan 20.000 inkomende pendelaars per dag

rond één vervoersknooppunt te realiseren. Waarna de driehoek Den Haag-Zoetermeer-Rotterdam wel mudvol staat. De consequenties voor de toplocaties zijn overigens mogelijk pas over een jaar of tien zichtbaar.

Naast de Noordvleugel van de Randstad is Zuidoost-Brabant onmiskenbaar als de regio met de sterkste economie uit de recessie gekomen. Dat 'brainport' Eindhoven al jaren hoge ogen gooit, is nauwelijks nieuws. Maar een rij van gemeenten vanaf de High Tech Campus in westelijke richting langs de

MEER OVER HET ONDERZOEK

Het jaarlijkse onderzoek *Toplocaties* is uitgevoerd door Peter Louter en Pim van Eikeren, beiden werkzaam bij Bureau Louter in Delft. Ook dit jaar verschijnt een uitgebreid onderzoeksrapport, met als titel *Economische Toplocaties 2014*. Daarin zijn vele ranglijsten en verhelderende kaarten te vinden.

Een extra analyse is dit jaar gemaakt van de ontwikkelingen in de regionale economie, resulterend in profielen voor 46 regio's.

Het rapport is te bestellen via de website www.bureaulouter.nl

A67 vormt nu een succesvolle 'Kempen-corridor', of zoals het daar heet 'de poort tot Brainport'. Het is te zien aan de opmars van Veldhoven (van 37 naar 17), Eersel (van 57 naar 21) en Bladel (van 44 naar 10). Vooral het nieuwe Kempisch Bedrijvenpark is de trots van de regio, waar het toch al wemelde van de bedrijventerreinen. Sterke troef is dat er nog genoeg grond is voor nieuwe bedrijvigheid.

De Noordvleugel, Zuidoost-Brabant en ook West-Brabant zijn dit jaar de winnende regio's, blijkt uit een indeling in 46 regio's die Bureau Louter voor Nederland maakte. Opmerkelijk verschil met de editie van 2013 is dat de 'oost-as' van Apeldoorn naar Zwolle nu iets minder prominent op de kaart staat (zie 'Economische prestaties regio's' op deze pagina). De stad Apeldoorn zakte, na sterke groei in het recente verleden, weliswaar uit de top-10, maar de tweede gemeente van Nederland heet nog altijd Zwolle. ■